

Літні археологічні дослідження

Недавно закінчила свої основні роботи археологічна експедиція нашого університету, яка проводила дослідження стародавніх пам'яток — городищ, селищ і курганних могильників — переважно скіфського часу,

роби. На внутрішніх стінках кількох глиняних посудин збереглися відбитки проса.

В цьому році була закінчена топографічна зйомка плану стародавнього поселення і розкопано декілька

відклади ранньослов'янської, роменсько-боршевської культури та епохи Київської Русі, були споруджені ще за скіфських часів.

В літніх археологічних роботах цього року активну участь брали студенти історичного факультету — члени гуртка стародавньої історії та археології Є. Пузаков, А. Лукінова, Н. Фьодорова, М. Коган, Н. Зелігман та інші.

Слід відзначити, що населення тих сіл, де робилися розвідки і розкопки, проявляло величезний інтерес до стародавніх пам'яток і багато в чому сприяло успішній роботі експедиції. Чимало колгоспної молоді приходило нам допомагати в зніманні верхніх шарів землі. Ці аматори археології працювали по декілька днів у вільні години з великим завзяттям, аби тільки швидше знайти якусь старовинну річ, що розповідає про життя і звичаї наших предків. Один старий колгоспник-мисливець, який дуже зацікавився розкопками, обіцяв навіть завітати в Харків, щоб оглянути наш Археологічний музей.

Члени експедиції під час відпочинку провадили культурно-масову роботу серед місцевого населення. За це

Кам'яна зерпоти́рка, знайдена на місці стародавнього скіфського селища коло села Водяне.

Фото В. КУЛЕШОВА.

тобто VII—III віків до нашої ери. Розвідками і розкопками була охоплена велика територія від міста Балаклії на півдні до села Бараново на півночі Харківської області.

В результаті робіт експедиції зібрана велика кількість стародавніх пам'яток (залишки знарядь виробництва, зброя, прикраси, побутові предмети і т. д.). Проводились також археологічні спостереження, які становлять великий науковий інтерес.

На городищі коло села Мілове була досліджена складна система оборонних споруд скіфського часу. На багат шаровому селищі коло села Велика Данилівка виявлено поховання епохи бронзи (початок першого тисячоліття до нашої ери), що досить добре збереглося, а також жертвне місце стародавніх скіфів. При розкопках на скіфському городищі біля села Бараново вдалося виявити виразні сліди стародавнього місцевого металургійного (залізоплавильного) виробництва.

Не менший інтерес являють і розкопки, проведені коло села Острове́рхівка. Тут ще в минулому році були виявлені рештки наземного житла скіфських часів і в ньому знайдені численні залишки глиняного посуду, уламки зернотерок (див. фотографію), залізна сокира та уламок стародавнього залізного серпа.

Вдалося навіть визначити один із злаків, який вирощували тут стародавні земле-

курганів. Незважаючи на те, що всі кургани виявились пограбованими ще з давніх часів, тут все ж таки знайдено ряд цікавих речей: уламки глиняних посудин, залізний ніж, уламок дротика, буси тощо. З'ясовано також побудову похоронних споруд та деякі особливості обряду поховання небіжчиків.

Крім скіфських пам'яток, було досліджено також кілька городищ епохи Київської Русі. На південній околиці Харкова розташова-

Розкопки кургана № 2 влітку цього року.

Фото В. КУЛЕШОВА.

не відоме Донецьке городище — залишки літописного міста Донця. Під час розвідок тут були виявлені залишки житла у вигляді землянки і розкопано дві ями для зберігання зерна.

Цікаві висновки дало можливість зробити вивчення оборонних споруд Хорошівського городища. Виявилось, що вали городища, яке містить у культурному шарі

Острове́рхівська сільрада висловила подяку всьому колективі експедиції.

Тепер здобутий експедицією матеріал передано в Археологічний музей нашого університету, де він піддається дбайливій камеральній обробці і дальшому дослідженню.

Ст. викладач кафедри стародавньої історії та археології Б. ШРАМКО.